

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukohavaliku REP. Planeeringu seletuskiri ja mõjude hindamise aruanne

Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
Kliimaministeeriumi (KLIM) 11.05.2026 kiri nr 7-15/26/1421-3		
1.	Mõju hindamise aruande ptk-s 5.5 on müra sihtväärtus defineeritud kui suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel. Juhime tähelepanu, et atmosfääriõhu kaitse seadust on müra sihtväärtuse osas muudetud ning alates 20.04.2026 kehtiva redaktsiooni § 56 lõike 2 punkti 2 kohaselt on <i>müra sihtväärtus piirväärtusest rangem müra normtase müratundlike alade elukeskkonna parendamiseks või säilitamiseks</i> . Eeltoodust tulenevalt palume aruannet täpsustada.	Mõju hindamise aruande ptk-i 5.5 on vastavalt märkusele täiendatud.
2.	Ptk 7.8 käsitleb merevee kvaliteeti. Palume Liivi lahe kirdeosa rannikuveekogumi seisundihindamise aluseks võtta Keskkonnaagentuuri koostatud ajakohane pinnaveekogumite seisundiinfo ¹ ning märkida seisundihindamise kirjelduses Liivi lahe kirdeosa rannikuveekogumi ökoloogilise seisundi hindamise tulemus (mitte ökoloogiline potentsiaal).	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.1 ja projekteerimisetapi uuringute tabelit on vastavalt märkusele täiendatud. Selgituseks lisame, et vastavalt KeA ja KliMga 18.05.2026 toimunud kohtumisel räägitule ei ole setete analüüsid vajalikud REPi asukoha eelvaliku etapis, kuna need ei ole elektriühenduse asukohta määravad. Setete uuring tehakse edasises protsessis täpsustamaks elektriühenduse asukohta valitud trassikoridori sees ja määramaks vajadusel leevendusmeetmeid. Jääkreostuse hinnangu osas on mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.2.1 koostamisel tuginetud EGT eksperthinnangule ² ning märgitud, et arvestades planeeritavate merekaablite koridoride asukohta, piirkonna setteproovide tulemusi, teiste kavandatavate meretuuleparkide geoloogiliste uuringute tulemusi ning Liivi lahe idaranniku ajaloolist iseloomu, ei ole jääkreostuse esinemine trassikoridorides kuigi tõenäoline – kaablitrassid ei läbi ning lähedusse ei jää suuri laevateid, kaadamisalasid ega sadamaid. Samuti on hinnangus välja toodud, et kui ehitusgeoloogilise uuringu tulemusena ilmneb siiski trassikoridoris reostunud setteid, tuleb kindlaks teha reostuse ulatus ja ette näha edasised meetmed olenevalt reostuse iseloomust (nt reostunud pinnas välja kaevata enne kaablite paigaldust ja väljakaevatud pinnas nõuetele vastavalt käidelda). Kokkuvõtlikult saab öelda, et ehitusgeoloogilistest uuringutest ei saa tulla konkreetset trassikoridori välistavaid leide, kuna reostust võimalik likvideerida või kaablite asukohti korrigeerida arvestades REPis ette nähtud nihutamisruumi.
3.	Ptk-s 7.8.4. kajastatud ehituseelse seire osasse tuleks veekvaliteedi asemel lisada põhjasetete proovivõtt saasteainete sisalduse määramiseks. Liivi lahe veekvaliteeti seiratakse ka riikliku seire raames ning arvestades selle kiiret muutlikkust, ei annaks selle täiendav ehituseelne seire olulist täiendavat infot. Samas rõhutame, et hüdroloogiliste ja -dünaamiliste tingimuste seire on kindlasti ehituseelse seirena vajalik. Ptk 7.8.2.1 on viidatud, et merekaabli trassikoridoride rannikulähedasest osast pole setteproove võetud, kuid arvatakse, et jääkreostust ei esine. Siiski on see analüüsidega kinnitamata ning leiame, et muutuva veekvaliteedi seiramise asemel oleks eeluuringus asjakohasem läbi viia setteuuring (arvestades süvendustööde ja kaadamiste mahte), milles tuleks määrata nii HELCOMi süvendamise ja kaadamise juhendis kui keskkonnaministri 24.07.2019 määruses nr 28 ³ toodud nende saasteainete sisaldus, millele on kehtestatud piirväärtus põhjasetetes. Seejuures keemilised analüüsid tuleks teha süvendatava settematerjali vertikaalsest koguulatusest, mitte vaid ülemisest 0–5 cm kihist. Ühtlasi selguks selle raames ka setete tegelik granulomeetriline koostis, millest omakorda oleneb süvendustööde käigus tekkiva heljumi hulk. Samas ptk-s 7.8.2.1. on viidatud, et ekspert pole pidanud vajalikuks trassikoridorides teha täiendavaid geoloogilisi uuringuid ning vajalikuks peetakse vaid ehitusgeoloogilisi uuringuid, mille käigus võib siiski selguda põhjasetete reostatus. Leiame, et kulutõhusam ja otstarbekam oleks trassikoridoride setteuuring siiski juba eelnevalt ära teha, sest aruandes toodud eelduslike arvutuste tõesust heljumi tekke ja leviku kohta ei saa täpsemate andmete puudumisel usaldusväärselt hinnata, kuivõrd geoloogiline ehitus on meretuulepargi alal ja kaldalähedastes tingimustes (tuulepargist maismaale viivates kaablitrassikoridorides) erinev.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.4 on korrigeeritud vastavalt 18.05.2026 KeA ja KLIMiga kohtumisel kokkulepitule – lisatud on setteproovide võtmise lühikirjeldus ning veeseire osas viidatakse, et lähtuda tuleb Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (Skepast&Puhkim OÜ, 2026) koostamisel KeAga kokkulepitud meetmetest.
4.	Ptk-s 7.9 soovitame rannikuprotsesside puhul pöörata tähelepanu ka jääoludele: kas ajalooliselt on trassikoridoride piirkonnas esinenud nt rüsi jää teket, mis võiks teatud oludes (merelt maismaale tuleku kohtades) kaablit ohustada või kahjustada.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.9 on vastavalt märkusele täiendatud.
5.	Ptk-s 7.12.1 tuleks merepõhja elupaikade puhul käsitleda ka EL otsekohalduva looduse taastamise määruse ⁴ (EL 2024/1991) II lisas toodud asjakohaste mereelupaigatüüpide esinemist trassikoridorides ning nende kao ja häiringute võimalikku määra ehitustöödest tulenevalt. Elupaikade kao ja häiringute läviväärtused on EL tasandil kokku lepitud merestrateegia raamdirektiivi raames, vaadata täpsemalt Komisjoni teatise C/2024/2078 ⁵ lisas toodud läviväärtusi D6C4 (elupaiga kadu) ja D6C5 (kahjulik mõju elupaikadele). Neid läviväärtusi kasutatakse ka looduse taastamise määruse (LTM) elupaikade kadude ja häiringute hindamise puhul, et tuvastada elupaikade taastamisvajadust, kui nende seisund on halvenenud või kaod lubatust suuremad.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.12 on vastavalt KLIMiga kokkuleppele täiendatud seoses LTM lisa II elupaigarühmade levikupindaladega.

¹ <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>

² Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste võimalike trassikoridoride alternatiivide eksperthinnang lähtuvalt mere ja maismaa trassikoridoride teadaolevast geoloogilisest taustast. Eesti Geoloogiateenistus, 2025. Leitav REPi kodulehelt: <https://riigiplaneering.ee/riigi-eriplaneeringud/liivi-lahe-meretuulepargi-elektrihendus/dokumendid>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122021003?leiaKehtiv>

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991&qid=1723786599665

⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202402078

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukohavaliku REP. Planeeringu seletuskiri ja mõjude hindamise aruanne

Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
Keskkonnaameti (KeA) 11.05.2026 kiri nr 6-5/26/6860-2		
1.	REP-i kaardirakendusele (ja ka REP-i seletuskirjale) lisada Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa keskkonnamõju hindamise (KMH) aruandes (eelnoõ) (nt joonis 66) markeeritud eksportkaabli trassid, et oleks võimalik selgelt aru saada, mis osas on toimunud nihutamine. Et ka kaardirakenduses saaks sellise pildi nagu on mõju hindamise aruande joonisel 86.	REPi kodulehel olevas kaardirakenduses (https://gis.skpk.ee/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f5a2168ef0294382a6990aedc1352420) on taustinfona Liivi lahe meretuulepargi (ei ole käesoleva REPi osa) infot täiendatud: lisatud on ka Liivi meretuulepargi merekaablite hoonestusloa alad ning uuringutega kaetud trassikoridorid. REPi seletuskirjas ei pidanud me vajalikuks meretuulepargi ja selle eksportkaablite taotletavat hoonestusala, sh KMH raames uuritud trassikoridore, kajastada, kuna see ei puuduta REPi lahendust – REPi kohaste merekaablite koridoride maaletulekukohti on täpsustatud (ja need erinevad selles osas hoonestusloa KMHs käsitletud trassidest) vastavalt maismaaosa ühenduste trasside kulgemisele. Vt ka selgitusi märkusele nr 11 allpool.
2.	REP-i seletuskirja ptk 3 (lk 13): Ei saa täielikult nõustuda, et 330 kV isolatsiooniklassiga maakaabelliine on Eestis seni projekteeritud ja ka esmakordselt 2024. aastal paigaldatud vaid erandkorras spetsiifilistesse kohtadesse kogupikkusega 500-1500 m lõikudena. Märgime, et projekteeritud Saare-Liivi meretuulepargi maakaabelliini üldpikkus on 28,8 km ja tuulepargi koguvõimsus on maksimaalselt 1600 MW. Palume korrigeerida.	Selgitame, et KeA viidatud lause käib projekteeritud ja paigaldatud kaablite kohta. Teadaolevalt viidatud Saare-Liivi meretuulepargi maakaabelliin ei ole veel paigaldatud ja ei ole kindel, kas ehitusluba on olemas. Planeeringu seletuskirja ptk 3 sõnastust on korrigeeritud ja täiendatud järgmiselt: <i>Senised 330 kV kaabelliini erandid on olnud seotud eeskätt kohtadega, kus samaväärse õhuliini rajamine oleks olnud tehniliselt ebaotstarbekas või praktiliselt võimatu ilma suuremamahuliste olemasoleva infrastruktuuri ümberehitusteta. Seejuures tuleb eristada Eestis seni rajatud 330 kV maakaabelliine projektlahendustest, mida ei ole veel realiseeritud. Näiteks Saare-Liivi meretuulepargi jaoks kavandatud ligi 28,8 km pikkuse 330 kV maakaabelliini ning kuni 1600 MW ühendusvõimsuse puhul on tegemist projekteeritud lahendusega, mida teadaolevalt ei ole veel rajatud ega kasutusele võetud.</i>
3.	REP-i seletuskirja alaptk-s 5.2 (lk 29) on toodud: „Erosiooni vähendamiseks tuleb taastada või rajada tavaline ranniku taimestik.“ Alaptk-s 6.9 „Taimestik“ ei ole seda meedet nimetatud, alaptk-s 6.9. on mere ranna osas markeeritud konkreetsed meetmed seoses rannaniiduga. Seletuskirjas puuduvad meetmed muude veekogude osas. Palume üle vaadata ja ebakõla korrigeerida. Sama märkus ja ettepanek mõju hindamise aruande kohta.	Selgitame, et REPi seletuskirja ptk-s 5.2 ja mõju hindamise aruandes ptk-s 5.1.2 on kajastatud eskiisprojekti seletuskirja kohast kavandatava tegevuse üldist kirjeldust. Kuna antud juhul on planeeringulahenduse kohase merekaabli trassi maaletulekukohas tegemist rannaniiduga, mille kohta on nii REPi seletuskirjas (ptk 6.9) kui mõju hindamise aruandes (ptk 7.15.4) toodud konkreetsed meetmed, siis on nii REPi seletuskirja ptk-st 5.2 kui mõju hindamise aruande ptk-st 5.1.2 viidatud eksitav lause taimestiku istutamiseks/taastamiseks kustutatud. Muude veekogude puhul erosiooni vähendamise meetmeid ei ole vaja rakendada, kuna õhuliini maste veekogude kallastele ei kavandata ning maakaablid rajatakse veekogude alt ehk suundpuurimise teel – seega ehitustööde mõjualasse veekogude kaldaid ei jää.
4.	REP-i seletuskirja alaptk-s 5.2 (lk 29) on toodud: „Merekaabli üleminekul maakaablile paigaldatakse kaablitele siirdemuhv (vt ka tehniline kirjeldus, Lisa 2).“ Seega muutub merekaabel n.o maakaabliks siirdemuhvis. Sellest lähtuvalt peaks üle vaatama joonised, nt seletuskirja joonisel 14 on merekaabel rannajooneni, edasi on juba maakaabel. Sama märkus mõju hindamise aruande joonise 9 kohta.	Viidatud jooniseid on korrigeeritud nii REPi seletuskirjas (joonis 14) kui mõju hindamise aruandes (joonis 9) vastavalt KeA märkusele.
5.	REP-i seletuskirja alaptk-s 6.6 on toodud ehitusaegse seire all: „Vee erikasutustööde piirkonnas tuleb seirata heljumi kontsentratsiooni ning vajadusel rakendada leevendusmeetmeid seoses heljumi levikuga.“ ja leevendusmeetde: „Kui ehitusaegse seire käigus tuvastatakse heljumi kontsentratsioonide oluline tõus võrreldes loodusliku fooniga (ligikaudu 6–7 mg/l) ning heljumi levik Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale või Luitemaa linnu- ja loodusalale, tuleb vee erikasutustööd ajutiselt peatada kuni hoovuste ja levikutingimuste muutumiseni. Täiendavate leevendusmeetmetena võib rakendada tööde intensiivsuse vähendamist või heljumi levikut piiravate tõkete kasutamist“. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.8.4 on sama asi sõnastatud aga järgnevalt: „Vee erikasutuse piirkonnas tuleb teha heljumi seiret. Vastavalt seire tulemustele tuleb rakendada leevendusmeetmeid seoses heljumi levikuga.“ ja leevendusmeetde „Kui heljumi seire näitab heljumi levimist (kontsentratsioonid eristuvad selgelt looduslikust foonist) Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale, Luitemaa linnu- ja loodusalale, tuleb vee erikasutustööd peatada kuni hoovuste situatsiooni muutumiseni. Looduslikust foonist oluliselt kõrgemaks loetakse heljumi kontsentratsiooni tõusu u 6-7 mg/l. Leevendavate meetmetena võib rakendada näiteks tööde intensiivsuse vähendamist või heljumi levikut takistava tõkke kasutamist.“ REP-i seletuskirjas ja mõju hindamise aruandes on meetme sõnastus pisut erinev ja seega erinevalt mõistetav. Palume sõnastus üle vaadata. Meetme sõnastusest peaks selgelt välja tulema: ○ Kas mõeldud on heljumi kontsentratsiooni tõusu 6–7 mg/l-ni, või 6–7 mg/l üle loodusliku fooni;○ Kas tööd tuleb peatada, kui tuvastatakse heljumi kontsentratsioonide oluline tõus võrreldes loodusliku fooniga või tuleb tööd peatada vaid siis, kui sellised kontsentratsioonid jõuavad Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale või Luitemaa linnu- ja loodusalale. Lisaks juhime tähelepanu, et heljumi operatiivseire eksportkaablite osas oli Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) tabelite 69 ja 72 kohaselt lahendatud erinevalt. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnoõ) ja käesolevas REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda. LNG terminali rajamise ja Balticconnectori paigaldamise järgne merepõhjaelupaikade seire ja linnustiku seire ⁶ on näidanud, et elupaikade seisund ning seeläbi põhjatoiduliste lindude seisund on halvenenud vee erikasutuse järgselt vaatamata sellele, et töid korraldati lähtuvalt heljumi operatiivseirest (pidi järgima, et heljumipilv (10 mg/l üle loodusliku fooni) ei läheks kaugemale kui 700 m tööde piirkonnast).	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.4 on korrigeeritud vastavalt 18.05.2026 KeA ja KLIMiga kohtumisel kokkulepitule – lisatud on setteproovide võtmise lühikirjeldus ning veeseire osas viidatakse, et lähtuda tuleb Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (Skepast&Puhkim OÜ, 2026) koostamisel KeAga kokkulepitud meetmetest. REPi seletuskirja on vastavalt mõju hindamise aruandele korrigeeritud.

⁶ https://kotkas.envir.ee/permits/public_permit_assignments_view?permit_assignment_submission_id=70966&represented_id=&permit_id=139740

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
	Seega peab tööde korraldamisel lähtuma põhimõttest, et häiring peaks olema võimalikult lokaalne. Põhjapoolne trass on lähtuvalt mere elustikust (sh peatuvad linnud) mitte - eelistatud. Eksportkaabeltrass läbib kavandatavat IBA ala. Seega, on oluline ettevaatusprintsipi järgimine – rakendada heljumi seiret, et häiring oleks võimalikult lokaalne. Heljumi seires lähtuda järgmisest põhimõttest: Vee erikasutusel eksportkaablite paigaldamise ajal peab jälgima heljumi levikut reaajas, kui eksportkaablid rajatakse lähemale kui 1 km loodusdirektiivi elupaigatüüpidest karid 1170 ja liivamadalad 1110 (vt ka Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) alaptk 4.3.1.3 joonist 71). Kuna heljumi sisaldusel on ka arvestatav looduslik varieeruvus, siis peab seiret teostama vähemalt kahes asukohas: tööde eeldatavas mõjupiirkonnas ning analoogsel (sügavus, settetüüp) alal lähipiirkonnas, tööde eeldatavast mõjupiirkonnast väljaspool. Seire käigus tuleb jälgida eksportkaablite paigaldamise ajal heljumipilve levikul väljaspoole kaabli puhvertsooni sügavusvööndisse madalamale kui 6 m. Nimetatud heljumipilve kontsentratsioon ja puhvertsooni ulatus tuleb täpsustada seirekava koostamisel. Seirest lähtutakse tööde korraldamisel (tööde peatamine, tööde intensiivsuse vähendamine või heljumi levikut takistava tõkke kasutamine). Palume heljumi operatiivseiret osa läbivalt üle vaadata ja täiendada.	
6.	REP-i seletuskirja alaptk-s 6.6 (lk 51) on toodud ehituseelne seire vee kvaliteedi osas. Juhime tähelepanu, et Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelis 72 eksportkaablite alal sellist seiret ette ei nähtud. Palume selguse huvides välja tuua, miks on leitud, et seire nüüd on vajalik ja vajadusel korrigeerida. Sama märkus mõju hindamise aruande kohta.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.4 on korrigeeritud vastavalt 18.05.2026 KeA ja KLIMiga kohtumisel kokkulepitule – lisatud on setteproovide võtmise lühikirjeldus ning veeseire osas viidatakse, et lähtuda tuleb Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (Skepast&Puhkim OÜ, 2026) koostamisel KeAga kokkulepitud meetmetest. Vastavad korrektuurid on sisse viidud ka REPi seletuskirja p.6.6.
7.	REP-i seletuskirja alaptk-des 6.7 ja 7.3.1 on toodud: „Eksportkaablite rajamisel tuleb kasutada keskkonda kõige vähem kahjustavaid tehnoloogiaid, mis võimaldavad rajada võimalikult kitsaid kaevandeid ja minimeerida heljumi levikut.” Sama on toodud ka mõju hindamise aruandes (nt alaptk 7.12.3). Palume täiendada, millised on vähem kahjustavad tehnoloogiad.	REPi seletuskirja ptk-i 6.7 ja 7.3.1 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.12.3 on vastavalt märkusele täiendatud – viidud kooskõlla viidatud KMH aruandes käsitletuga.
8.	Meetmetena arvestada Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi aruande⁷ ptk-des 4 ja 5 toodut. Palume üle kontrollida, et need oleksid tingimustena kantud REP-i seletuskirja ja mõju hindamise aruandes. Nt REP-i seletuskirja alaptk-s 7.3.1 on tingimusena välja toodud: „Kaabli süvis tuleb täita süvise rajamisel väljakaevatud materjaliga”, kuid puudub tingimus, et tahket pinnasejääki mitte kaadata karide elupaigatüübile. Kuna alternatiivide võrdluse tulemusena osutus merel eelistatuks põhjapoolne trassilahendus (1A), siis seal on mereelupaigatüübina liivamadalad, mille leevendusmeetmena on asjakohane REP-i lisada ka taimestiku taastamise vajadus, kui selgub juurdunud kõrgemate taimede ulatuslik levik kaabli maabumispkiirkonna rannikumeres. Palume üle vaadata ja täiendada.	REPi seletuskirja ptk-i 6.7 ja 7.3.1 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.12.3 on vastavalt märkusele täiendatud – viidud kooskõlla viidatud TÜ EMI koostatud aruandega.
9.	REP-i seletuskirja alaptk-s 6.7. on vajalik vaadata üle kasutusaegsed seiremeetmed. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabeli 72 kohaselt eristatakse kaablitrassidel merepõhja elupaikadel erinevat meetodikat kõval ja pehmel põhjal. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnõus) ja REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.	REPi seletuskirja ptk-i 6.7 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.12.3 on vastavalt märkusele täiendatud – viidud kooskõlla viidatud KMH aruandes käsitletuga.
10.	Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelis 69 oli toodud veel kohustuslik meede: „Mõlema kaablikoridori puhul: Ajastada kaablipaigaldustööd väljapool väikeluige (II kaitse kategooria) kevad- (aprill-mai) ja sügisrände (oktoober-november) perioodi.” REP-i seletuskirja alaptk-s 6.8 (lk 54) on see sõnastatud soovitusliku meetmena. Palume REP-i seletuskirja üle vaadata ja ühtlustada või anda selgitus.	REPi seletuskirja ptk-i 6.8 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.18.6.3 on vastavalt märkusele täiendatud – meede on sõnastatud kohustuslikuna.
11.	Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelis 69 olid toodud veel meede: „Põhjapoolse kaablikoridori valikul: Soovitav on rajada maakaabli kaablikoridor väljaspoole III kaitsekategooria taimeliikide (kahkjaspunane sõrmkäpp, ahtalehine ängelhein, kahelehine käokeel) registreeritud elupaiku. Kui see ei ole võimalik ja elupaikade inventeerimise tulemusel selgub, et avatud kaeviku meetodil ei ole võimalik olulist negatiivset mõju liigi elupaigale leevendada (sh isendite ümberasustamise teel), siis läbida ala suundpuurimise teel. Elupaiga kiiremaks taastamiseks eemaldada kasvumullakiht koos taimestikuga, kaevik kaevata kihtidena ja vahetult peale kaabli paigaldamist kihid tagasi asetada /.../”. REP-i seletuskirja ei ole neid meetmeid/tingimusi lisatud, mistõttu jääb arusaamatuks, kas need meetmed ei ole REP-i korral vajalikud?	Selgitame, et Liivi lahe meretuulepargi KMH (algatatud 2019. a) käsitleb merekaablite koridore laiemalt kui REPi KSH, kuna KMH aluseks olev taotletav hoonestusala on laiem – meri-maismaa kontaktvööndis ca 4 km. REPi (algatatud 2022. a) mõju hindamise aruande aluseks on eskiisprojekti kohased trassialternatiivid, kus trassikoridori laius koos nihutamisruumiga meri-maismaa kontaktvööndis on u 50 m, sisemaa suunas väheneb see kuni 30 meetrini. Seega on KMHs käsitletud ka võimalikku mõjuala rannikul ning seonduvaid võimalikke mõjusid ja sellest tulenevalt ka vajalikke leevendusmeetmeid palju laiemalt kui REPi. Viidatud kaitsealuste taimede elupaigad REPi mõjualasse ei jää ning seega ei ole neid ka REPi mõju hindamise aruandes vajalik käsitleda. Eeltoodud põhjendusi selgitati ka 18.05.2026 KeA ja KLMiga toimunud kohtumisel. Saamaks parema ülevaate hoonestusloa KMH ja REPi KSH mõjuala ulatustest on REPi kodulehel olevas kaardirakenduses nüüd võimalik kuvada ka KMH kohaseid merekaablite hoonestusloa taotluse alasid (vt ka vastus KeA märkusele nr 1).
12.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 5.1.7. on toodud mõned ehitusaegse mõju vähendamise meetmed, kuid siiski ei ole toodud kõiki meetmeid, mis on toodud Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelis 69 (näiteks: „Savikate pinnaste puhul eelistada adruga või saagimisel kaeviku süvistamist (tehnoloogia arengul kasutada väiksema mõjuga tehnoloogiat)”; „Operatiivseire läbiviimine juhul, kui eksportkaablid rajatakse lähemale kui 1 km loodusdirektiivi elupaigatüüpidest karid 1170 ja liivamadalad 1110 ...” jne). Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnõu) ja käesolevas REP-i mõju hindamise aruandes (sh REP-i seletuskirjas) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.	REPi seletuskirja ptk-i 6.7 ja 7.3.1 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.12.3 on vastavalt märkusele täiendatud – viidud kooskõlla viidatud KMH aruandes käsitletuga.

⁷ <https://riigiplaneering.ee/sites/default/files/documents/2026-04/Merep%C3%B5hja%20l%C3%B5pparuanne.pdf>

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukohavaliku REP. Planeeringu seletuskiri ja mõjude hindamise aruanne

Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
13.	Mõju hindamise aruande ptk-s 7 on antud mõju hinnang keskkonnale. Aruandes peab selgelt välja tooma ka selle, kas tegevus seab ohtu veekogumi hea seisundi saavutamise (sh veemajanduskava ja merestrategia eesmärkide saavutamise). Palume täiendada.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.8.2.4 on täiendatud vastavalt märkusele.
14.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.5.1.2 (lk 136) on märgitud, et õhuliini nihutamisruumiga kattuvale alale on NIIDU LADU OÜ esitanud kaevandamisloa taotluse Urissaare V liivakarjäärist ehitusliiva kaevandamiseks. Täpsustame, et Urissaare V liivakarjääri kaevandamisluba nr KL-516293 on antud 20.02.2026. Palume korrigeerida. Lk 136 on ka märgitud: „Väljavedu hakkaks toimuma peamiselt läbi taotletava Urissaare IV ja olemasoleva Urissaare II karjääride Jaagupi-Urissaare tee (tee nr 19335). See on lühim marsruut nii Rail Baltic trassile kui Via Baltica kaudu Pärnu suunale. Lisaks on planeeritud väljapääs Merenäki kinnistul (KÜ 21302:002:0132) Laiksaare-Massiaru-Teaste tee (nr 19334), et teostada vedusid põhja suunas.“ Täpsustame, et loale seati väljasõiduteega seonduvalt järgmine kõrvaltingimus: Urissaare V liivakarjäärist toimub väljavedu ainult 19335 Jaagupi–Urissaare tee kaudu suunaga Via Balticale (Tallinna–Pärnu–Ikla tee).	Mõju hindamise aruande ptk-s 7.5.1.2 on Urissaare IV ja V liivakarjääride hetkeseisu uuendatud vastavalt KeA märkustele.
15.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.5.1.2 (lk 136) on märgitud: „Lisaks on õhuliini nihutamisruumist 210 m kaugusel asuvale Urissaare IV liivakarjäärile OÜ Grossi Puit esitanud kaevandamisloa taotluse ehitusliiva kaevandamiseks.“ Täpsustame, et Urissaare IV liivakarjääri kaevandamisluba nr KL-522778 on antud 20.02.2026. Palume korrigeerida.	
16.	REP-i seletuskirja alaptk 6.5 (lk 49). Palume sarnaselt Nepste liivamaardlaga ka Urissaare liivamaardla osas tingimusena märkida, et tuleb teha koostööd loa omanikuga. Sama mõju hindamise aruande alaptk 7.5.3 (lk 141) kohta.	REPI seletuskirja ptk-i 6.5 ja mõju hindamise aruande ptk-i 7.5.3 on vastavalt märkusele täiendatud.
17.	REP-i seletuskirja alaptk-des 6.8 (lk 54) ja 6.10 (lk 56) on nimetatud erinev lindude pesitsusperiood. Palume korrigeerida. Pesitsuse kõrperioodiks loetakse vahemikku 15. aprill kuni 15. juuli.	REPI seletuskirja ptk-e 6.8 ja 6.10 on vastavalt märkusele täpsustatud (pesitsusperioodid on ühtlustatud).
18.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.3.2 (lk 198) on kirjutatud: „Potentsiaalsete elupaikade tegeliku kasutatavuse väljaselgitamiseks ning EELIS-sse kantud andmete täpsustamiseks viidi käesoleva projekti raames läbi täiendav tedre inventuur. Inventuuril loendati mängu mängualadena teada olevatel ja mängualadeks potentsiaalselt sobivatel aladel liinitrassi 1000 m puhvris. Lisaks registreeriti välitööde käigus ka teiste kaitse aluste liikide vaatlusi. Välitööde tulemuste põhjal korrigeeriti algseid tedre elupaikade piire. “ Palume esitada uued liikide leiukohad ja korrigeeritud elupaigad ka EELISesse kandmiseks, kui seda pole juba tehtud.	EOÜ esitas 28.05.2026 KeA-le (info@keskkonnaamet.ee) vastavad andmed EELISesse kandmiseks.
19.	REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.1 (lk 34) on toodud metsise ökoduktide kavandamise põhimõtted, metsise ökoduktide üldised tingimused on nimetatud ka mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.4.4 (lk 209). Palume lisada metsise ökoduktide üldiste tingimuste loetellu (nii REP-i seletuskirja kui mõju hindamise aruandesse) ka metsa puurinde katvuse nõue (0,4-0,5), mis tuleneb liigi tegevuskava eelnõust, millele on mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.4.4 ka viidatud.	REPI seletuskirja ptk-i 5.3.3.1 ja 6.8 ning mõju hindamise aruande ptk-i 7.13.4.4 on vastavalt märkusele täiendatud.
20.	REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.1 (lk 34) ja mõju hindamise aruande lisa 3.2 lk 4 on toodud metsise ökodukti üheks tingimuseks, et kui ökoduktide asukohad on välja valitud, piiratakse lageraieid ökodukti mõlema suudme juures vähemalt 100 m raadiuses (aluseks võtta metsaeraldised). Need alad piiritletakse ka REP-s. Märgime, et Nepste-Massiaru ökodukti suudmealal (Uuetoa kinnistul) on mõned aastad tagasi lageraie tehtud. Eelduslikult on puistu uuenenud, kuid siiski palume selgitada, kas juba tehtud lageraie suudmealal, kus puistu taastumine võtab aega, võiks mõjutada ökodukti toimivust.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.13.4.4 ja 7.13.6.2 on vastavalt märkusele täiendatud – arvestades Uuetoa kinnistul kavandatava kaevandustegevusega (Urissaare IV liivakarjäär, luba antud 20.02.2026, vt KeA märkus nr 15) on Nepste ja Massiaru ökodukti asukohta nihutatud lääne poole ning aruande ptk-i 7.13.4.4 on lisatud selgitus raadamise võimaliku mõju kohta ökodukti toimivusele. Ökodukti asukohta on korrigeeritud ka planeeringulahenduses ja kaardirakenduses, samuti on täpsustatud laieraie piirangualasid.
21.	Mõju hindamise aruande tabelis 58 (lk 219) ja lisa 3.2 tabelis 1 on välja toodud lindude kokkupõrkeid vähendavate markeritega märgistatavad liinilõigud. - Palume võimalusel märgistatava lõigu ID 12 pikendamist umbes 600 m jagu, et vähendada hukkumisrisi.- Leevendusmeetmena on ette nähtud ka lõigus ID 7 ja ID 8 märgistada kahekordse skeemi alusel. Kahe lõigu vahel on jäetud umbes 400 m pikkune lõik märgisteta. Palume võimalusel vastavad märgistatavad lõigud ühendada, eeskätt seetõttu, et liin jääb Pihke väike-konnakotka pesa ja peamiste toitumisalade lennuteele ja aitaks vähendada hukkumisrisi.- Lindude kokkupõrkeriskide minimeerimiseks märgistatavate õhuliinilõikude 9 ja 10 vahel on u 300 m pikkune lõik, kuhu märgistust pole kavandatud. Palume võimalusel ka sinna märgistus ette näha, kuna antud piirkonnas trassiga ristuva Reiu jõe ülemjooks on must-toonekurele oluline toitumisveekogu ning teadaolevalt on liigi isendid käinud ka laiemalt Jurga oja Reiu jõkke suubumisa la piirkonnas toitumas.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.13.6.2 Joonist 108 ja Tabelit 58 (sh EOÜ koostatud leevendusmeetmete ja ehitusjärgse seire aruannet ehk mõju hindamise aruande Lisa 3.2), planeeringulahendust ja kaardirakendust on täiendatud vastavalt KeA ettepanekule – märgistatavaid liinilõike on pikendatud.
22.	Mõju hindamise aruande alaptk-i 7.13.7.2 ja lisa 3.2 ptk-s 3 toodud linnustiku järelseire metoodika näeb ette tegevusjälgede kaardistamisega alates esimesest aastast peale elektriühenduse ehitamist. Selleks, et ökodukti toimivust hinnata, oleks asjakohane teha tegevusjälgede kaardistamist ka vähemalt ühel aastal enne ehitamist ja liinikoridori raadamist. Sel juhul on olemas võrdlusmaterjal ja on võimalik analüüsida, kas ja kuidas metsised oma liikumisteid muudavad. Ühtlasi palume ka üle kontrollida, et meede oleks kantud ka REPI seletuskirja.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.13.7.2 (sh EOÜ koostatud leevendusmeetmete ja ehitusjärgse seire aruannet ehk mõju hindamise aruande Lisa 3.2) ja REPI seletuskirja ptk-i 6.8 on täiendatud vastavalt KeA ettepanekule.
23.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.14 on võrreldud erinevate trassialternatiivide (1A, 1B, 3A, 3B ja nende alamalternatiivid) mõju nahkhiirtele, kuid hindamata on lõikude 2 ja 4 (kus trassialternatiive pole) mõju – kui palju jääb nendele trassilõikudele nahkhiirtele potentsiaalselt olulisi elupaiku (klass 1 metsad). Piiratud on üksnes hinnanguga „Üldiselt võib pidada mõjusid käsitiivalistele lokaalseks. Ei ole põhjust arvata, et trassi rajamine mõjutaks laiemat populatsiooni või omaks piiriülest mõju.“, millega võib üldjoontes nõustuda, kuid aruandes on vajalik pikemalt selgitada, kuidas sellise järelduseni jõuti.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.14.2 on täiendatud vastavalt KeA märkusele – mõju hinnang lõikudele 2 (lisatud ptk 7.14.2.2) ja 4 (lisatud ptk 7.14.2.4) ning kokkuvõtlik mõju hinnang (lisatud ptk 7.14.2.5).

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukohavaliku REP. Planeeringu seletuskiri ja mõjude hindamise aruanne

Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
24.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.1.8 (lk 266) on märgitud: „Kuna liik on seotud kaitsealal ja Lätis paiknevate suurte rabaaladega, siis ei põhjusta elektriühendus kaljukotkale olulist kokkupõrkeriski.” Uuemate teadmiste (peamiselt telemeetriaandmed) kohaselt kasutab liik seni arvatust oluliselt rohkem teisi avamaastikke peale rabade ning liigub ka väga aktiivselt erinevate rabade vahet ja kasutab ka põlde ning niite toitumisaladena (sh läbirändavate luikede, hanede ja sookurgede peatusaladel). Samas tuleb nõustuda mõju hinnanguga, et kaugemal kui 5 km elupaiga tuumalast kaljukotka liikumisaktiivsus (ja koos sellega ka kokkupõrkerisk elektriliinidega) langeb oluliselt. Palume aruannet parandada.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.18.1.8 on täiendatud vastavalt KeA märkusele.
25.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.2.1 (lk 278) on Kabli merikotka püsielupaigale avalduvaid mõjusid hinnates väidetud: „Kuna püsielupaik paikneb liinikoridorist lääne poole ehk mere suunas, siis ei jää õhuliin merikotka toitumislendude teele ning hukkumisrisk seoses kotkaste liiniga kokku põrkamisega puudub.” Märgime, et kotkad liiguvad pesa ümbruses siiski ka teistes suundades, mitte üksnes peamiste toitumisalade poole ning 660 m liinikoridorist on merikotka jaoks üsna lühike distants. Seega ei saa nõustuda väitega, et hukkumisrisk puudub. Küll aga tuleb tunnistada, et hukkumisrisk on väike ega põhjusta tõenäoliselt olulist mõju. Palume parandada.	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.18.2.1 on täiendatud vastavalt KeA märkusele.
26.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.2.2 (lk 278-279) on Viisireiu väike-konnakotka püsielupaigas (KLO3000587) peetud vajalikuks kõrget mürataset põhjustavaid ehitustöid vältida pesapaigale lähemal kui 500 m pesitsusperioodi esimesel poolel (aprilli keskpaigast mai lõpuni), samas Jäärja-Alliku väike-konnakotka püsielupaigas (KLO3002420, KLO3001305) on sama meedet peetud vajalikuks aprillist augusti keskpaigani. Jääb arusaamatuks, miks leevendusmeetmete periood eri püsielupaikades erineb – palume aruandes põhjendada või perioodid ühtlustada (vt ka REP-i seletuskirja alaptk-s 6.8 (lk 54) toodud meedet-tingimust).	Mõju hindamise aruande ptk-i 7.18.2.2 on täiendatud vastavalt KeA märkusele (pesitsusperioodid ühtlustati, sh REPi seletuskirjas.
27.	Seoses projekteeritava Liivi lahe idaosa looduskaitsealaga tuleb töötada välja merekaabli paigaldamiseks erinevaid kaitseväärtusi arvestav sobivaim ajaperiood, käesoleval ajal on esitatud vastukäivaid hinnanguid. Nt mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.6.3 (lk 286) on märgitud, et linnustikule avalduvate häiringute minimeerimiseks on soovitatav merekaabli paigaldustööd viia läbi suvekuudel (juunist augustini). Seevastu aruande lk 190 on merepõhjakooslustega seonduvaks võimalikuks leevendusmeetmeks ajastada merepõhja häiringutega seotud tööd vegetatsiooniperioodi välisele ajale, kusjuures merepõhja kooslused on kahjustamisele/häirimisele hinnatud eriti tundlikuks perioodil varakevadest kesksuveni.	Selgitame, et viidatud mõju hindamise ptk-des on toodud konkreetse valdkonna meetmed selle valdkonna negatiivse mõju vähendamiseks, nt ptk-s 7.10.4 kalastiku leevendusmeetmed, ptk-s 7.12.3 merepõhja elustiku ja elupaikade meetmed, ptk-s 7.13.6 linnustiku meetmed jne. Kõikide valdkondade meetmed, mis puudutavad planeeringulahendust, on koondatud REPi seletuskirja ptk-i 6 ning ülevaate võimalikust realistlikust tööde tegemise ajast annab planeeringu Lisas 5 esitatud tabel. Teemat arutati ka 18.05.2026 KeAga toimunud kohtumisel, kus lepiti kokku, et planeeringu seletuskirja täiendatakse vastavasisulise selgitusega: <i>Lisa 5 „Piirangute ülevaade”, mis annab kuude lõikes indikatiivse ülevaate tööakendest, millal on erinevaid piiranguid koosmõjus arvestades võimalik kavandada merekaablite, maakaablite või õhuliinide paigaldamist. Merekaabli paigaldamisel on kalastiku kaitseks vajalik ehitustöid vältida sügavamatel aladel kevadel (märts-aprill) ja sügisel (sept-okt) ning ranniku lähistel (madalamal kui 15 m) kevadel (aprill-mai); samuti on nii kevadel, sügisel, kui talvel oluline ehitustöid vältida merelinnustiku häiringute minimeerimiseks ehk merekaablite paigaldamine tuleks teostada perioodil, kus linde ei ole või nende arvukus on minimaalne. Kuna merepõhja elustiku vajalik leevendusmeede hõlmab vaid väikest ala (footilist tsooni ranniku lähistel) ning merekaablite paigaldamine toimub piki trassikoridori ühes asukohas suhteliselt lühikese aja jooksul, siis merekaablite paigaldamist vegetatsiooniperioodil täielikult vältida ei ole võimalik. Seetõttu on ajaliste piirangute ülevaate tabelis arvestatud realistlikuks merekaabli paigaldamise ajaks juuni-juuli sügavamas vees ja augustis madalamas vees, ehk välistatud on footilises tsoonis merekaablite paigaldamine aprill-juuli. Merepõhja elustikule negatiivsete mõjude vältimiseks või vähendamiseks on ka ettenähtud järgmine meedekaablitrassi rannalähedases osas võimalusel vältida projekteerimisel kaablite paigaldamist HELCOM-i punase raamatu elupaikadele, või kui see ei ole võimalik, siis teostada võimalikult kitsas kaabli kaevand, mis täita sama, kaevandist välja kaevatud materjaliga.</i> Vastav selgitus on lisatud REPi ptk-i 7.3.
28.	Projekteerimisetapi uuringute ⁸ nimistus (lk 3) on loetletud kaitsealuste taimeliikide inventuuri vajadus. Eeldame, et taimeliikide all on peetud ka silmas seeni, sambraid ja samblikke, keda võib samuti trassile jäävates kooslustes esineda. Lisaks täpsustame, et kaitsealuste taimeliikide inventuur ei ole tingimata vajalik kogu trassi alal, vaid siiski kõrgema looduskaitselise väärtustega kooslustes, kus esineb suurem tõenäosus kaitstavate liikide isendite esinemiseks ja ehitustegevuse (kas ettevalmistav raadamine või reaalne ehitustegevus) raames kahjustamiseks. Kaitsealuste seente, samblate ja samblike inventuurid on põhjendatud erandjuhtudel, kui raadatakse väga kõrge ökoloogilise väärtusega kooslusi (näiteks vääriselupaigad ning varasemalt ei ole nende liigirühmade uuringuid teostatud). Palume täiendada.	Uuringute nimekirja ja sisu on täiendatud vastavalt KeA märkustele.
29.	REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.2. on öeldud, et õhuliini trassikoridori alal esineb kattuvus vääriselupaikadega VEP208180, VEP206159 ja VEP209851. Kuna nende vääriselupaikade täielik vältimine trassi asukoha valikul ei ole tehniliselt võimalik, täpsustatakse trassi asukoht edasises projekteerimisetapis selliselt, et vähendada raadatava ala ulatust ja piirata servamõjude levikut vääriselupaikadesse. Samuti on REP-i seletuskirja lk 38 toodud: „Juhul, kui vääriselupaikade hävimine või pindala vähenemine on vältimatu, nähakse ette vääriselupaikade kompenseerimine, määrates lähipiirkonnas vähemalt samaväärse ökoloogilise väärtusega asendus-vääriselupaigad. Asendus-vääriselupaikade määramisega tagatakse, et vääriselupaikade kogupindala planeeringuala mõjualas ei vähene ning säilib looduslike või looduslähedaste metsakoosluste osakaal. Asendusala leitakse koostöös Keskkonnaameti ja RMKga. ”	REPi seletuskirja ptk-i 6.9 on täiendatud vastavalt 18.05.2026 Keskkonnaametiga kokkulepitule – lisati vajalike asendus VEPide info ning viide, et asendusVEPid leitakse projekteerimisel, infot kajastatakse projekti seletuskirjas, mis saadetakse KeAle.

⁸ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu asukoha eelvalik. Projekteerimise etapi uuringud” (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024_0070, versioon 2.04.2026)

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
	Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste REP-i taimestiku ekspertarvamus⁹ on käsitletud REP-i elluviimise mõju taimestikule, sh trassikoridoride raadamisega kaasnevat metsakoosluste kadu, vääriselupaikade ja Natura elupaigatüüpide kadu ja mõjutamist ning kaitstavate taimeliikide elupaikade kadu ja mõjutamist. Keskkonnaministri 04.01.2007 määruse nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused” § 261 järgi on Keskkonnaametil vääriselupaikade üle otsustamisel (raie, likvideerimine) kaalutusõigus. Kaalutusotsuse tegemisel peab Keskkonnaamet igakordselt kaaluma avalike huvide, raie tulemuse ja mõju vääriselupaigale vahel ning otsustama, milline (avalik) huvi peale jääb. Keskkonnaameti hinnangul on ka Liivi lahe meretuulepargi elektriühendus eeldatavalt suure riikliku ja avaliku huviga projekt, mida saab vääriselupaiga säilitamise üle otsustamisel kaaluda. Kuna REP-s on veel raadamisele minevate pindalade osas lahtisi otsi ja võimalikke nihutamise kaalumise kohti, siis juhib Keskkonnaamet tähelepanu, et vääriselupaikade puhul tuleb ehitiste kavandamisel võtta esmaseks eesmärgiks mõjusid vältida (valides asukohti, kus mõju vääriselupaikadele puudub). Kui see ei ole võimalik (nt raudteetrassi vms ehitiste nihutamine ei ole tehnilistel põhjustel võimalik), on võimalik kaaluda vääriselupaiga ala raadamist. Leevendusmeetmena tuleb kahjustada saanud vääriselupaikade kahjude kompenseerimiseks leida uued samaväärsed vääriselupaigad lähipiirkonnas, et vääriselupaikade pindala ei väheneks registris (võimalusel 20 km raadiuses hävinenud vääriselupaigast). Raadamise käigus hävinevatele vääriselupaikadele tuleks leida enne tööde alustamist asendus-vääriselupaigad, mida tuleks kirjeldada REP-i materjalides. Vääriselupaikadest täpse raadatava ala selgudes tuleks pöörduda asendus-vääriselupaikade leidmiseks Riigimetsa Majandamise Keskuse poole, kes lähiümbrusest võimalusel leiab uued samaväärsed vääriselupaigad, edastades need märkega „liiniprojekti asendus-vääriselupaigad“ Keskkonnaagentuuri (registripidajale). Vääriselupaiku saavad välja valida selleks vastavat tunnistust omavad isikud, Riigimetsa Majandamise Keskuses on nendeks metsakorraldajad. Seejärel edastada asendus-vääriselupaikade nimekiri ka teadmiseks Keskkonnaametile, kes raadamise teatiseid menetledes omaks infot, et vääriselupaigad on asendatud.	
30.	Mõju hindamise aruande ptk-s 7 on eeldatavaid mõjusid hinnatud lähtuvalt planeeritavate elektriühenduste rajamisega kaasnevatest võimalikest muutustest (nii positiivsed kui negatiivsed) võrreldes olemasoleva olukorraga. Palume selgitada kumulatiivsete mõjude hindamise asjaolusid – mõnedel juhtudel on vormistatud kumulatiivne mõju eraldi alapeatükina (nt rohevõrgustiku või loomastiku puhul) teiste puhul aga mitte (nt linnustik).	Mõju hindamise aruandesse on lisatud ptk 7.13.4.5, mis käsitleb kumulatiivse mõju hinnangut linnustikule.
31.	Mõju hindamise aruande alaptk-ides 7.17.2.1.1 ja 7.17.2.2.1 (lk 247, lk 248, kumulatiivne mõju rohevõrgustikule) on käsitletud lõunapoolse alternatiivi 1B koosmõju Rail Baltic trassiga, Krundiküla-Viisireiu lõigu koosmõju Rail Baltic trassi ja Nepste karjääridega, kuid käsitlemata on jäetud võimalik koosmõju taotletava Arumetsa II savikarjääriga. Arumetsa alajaam ja Arumetsa II savikarjäär asuvad tugialal, kuid ühtlasi koridori suudmealal. Palume täiendada.	Mõju hindamise aruande ptk-s 7.5.1.1 on uuendatud teavet seoses Arumetsa II liivakarjääriga. Samuti on täiendatud rohevõrgu hinnanguid ptk-des 7.17.2.1.1 ja 7.17.3.
32.	Mõju hindamise aruande lk 297 on Natura asjakohase hindamise raames käsitletud kumulatiivseid mõjusid Põhja-Liivimaa linnualale. Palume täpsustada väljatöötatud leevendusmeetme Nepste-Massiaru metsise ökodukti toimimist seoses Urissaare II ja eriti kavandatavate Urissaare IV ja V liivakarjääridega.	Arvestades, et KeA on 20.02.2026 väljastanud Urissaare IV ja V liivakarjääridele kaevandamisload, on Nepste-Massiaru metsise ökodukti asukohta nihutatud lääne poole (vt mõju hindamise aruande ptk 7.13.6.2 ja aruande Lisa 3.2).
	Esmalt oleks väga tervitatav, kui nende objektide omavaheline paiknemine oleks vastaval joonisel visualiseeritud.	Eeltoodust lähtuvalt on mõju hindamise aruande ptk-s 7.5.1.2 uuendatud teavet seoses Urissaare IV ja V liivakarjääride kaevandamislubadega. Samuti on aruandesse lisatud ptk 7.13.4.5, mis käsitleb kumulatiivse mõju hinnangut, sh on lisatud joonis, kus on näha nii kavandatav Nepste-Massiaru metsise ökodukt kui kavandatav RB raudteetrass ning seonduvad Urissaare liivakarjäärid (II, IV ja V). Aruande ptk-is 7.13.4.4 on täpsustatud metsise ökodukti suudmetes lageraiega seotud piiranguid ja raadamise võimalikke mõjusid. Samuti on täiendatud ptk-is 7.19.5.3 Natura hindamise kumulatiivse mõju hinnangut seoses metsise ning Urissaare liivakarjääridega. Natura hindamise täiendamisel peeti 15.06.2026 nõu EOÜ-st Veljo Volkega.
	Teiseks palume täpsustada viidatud liivakarjääride avamise ja töötamise asjaolusid, tagamaks veendumus, et mõjud ökodukti toimele lühemas või pikemas ajaraamis puuduvad. Kas viidatud leevendusmeetme väljatöötamisel olemasolevate ja avatavate karjääridega arvestati? EOÜ vastavas eksperthinnangus info selle kohta puudub.	Ka REPi seletuskirja, joonist ja kaardirakendust on vastavalt täiendatud.
33.	Mõju hindamise aruande alaptk-s 5.5.4 on nimetatud (lk 67), et planeeritava Kärsveski alajaamale lähim elamu asub u 170 m kaugusel Närepi kinnistul ja trafosid sellesse põhivõrguga liitumise alajaama ei kavandata. Samas on dokumendis „Projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused” ¹⁰ toodud, et Kärsveski alajaama seadmete hulka kuuluvad ka omatarbetrafod (ja diisलगeneraator). Palume eeltoodud vastuolu kõrvaldada ja tulenevalt tehtavast muudatusest vajadusel muuta ka mürahinnangut.	Vastuolu ei ole – müra tekitav trafo on jõutrafo ja seda Kärsveski alajaama planeeritud ei ole. Omatarbetrfo müra ei tekita. Diisलगeneraatori müra on võrreldav auto müraga.
		Kuna Kärsveski alajaam kavandatakse riigi põhimaantee nr 92 Tartu – Viljandi – Kilingi-Nõmme tee äärde, mis ristub riigi põhimaantee nr 6 Valga-Uulu, kus asub ka tankla, siis Närepi kinnistu piirkonnas on juba maanteemüra näol tegemist tavapärasest kõrgema mürafooniga ning diisलगeneraatori müra lisandumisel ei ole eksperdi hinnangul tegemist olulist mõju tekitava müraallikaga. Projekteerimise käigus tuleb tagada, et alajaama kinnistu välispiiril on tagatud kehtivad müranormid. Sellisel juhul müra olukord alajaama naabruses olevatel elamualade kinnistutel ei muutu.
		Eeltoodud selgitus on lisatud ka mõju hindamise aruande ptk-i 5.5.4.
34.	REP-i seletuskirja ptk-st 6 peab tulema välja, millised on kohustuslikud meetmed, mida tuleb REP-i elluviimisel rakendada. Kohustuslike meetmete juures mitte kasutada tingivat kõneviisi (nt lk 53: „Sügisel (septembris ja oktoobris) tuleks ehitustöid teha ainult sügavamatel aladel ning mitte lähemal kui 1 km ja 20 m samasügavusjoonest, et vältida võimalikku ebasoovitavat mõju sügisräime taastootmisele.”; „ <u>Võimalusel</u> vältida merepõhja kahjustamist/häirimist karide elupaigatüübi leviku piirkondades.” jne).	REPi seletuskirja ptk-i 6 on vastavalt märkusele korrigeeritud.

⁹ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu taimestiku ekspertarvamus. Aruanne” (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 16.04.2025). Leitav: [Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu taimestiku ekspertarvamus](#)

¹⁰ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu asukoha eelvalik. Projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused” (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 7.04.2026)

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukohavaliku REP. Planeeringu seletuskiri ja mõjude hindamise aruanne

Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine
	Lisaks on erisusi Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelites 69 ja 70 tooduga. Kui erinevused on tingitud trasside muutusest, peaks see olema selgelt välja toodud. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnõu) ja REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.	
35.	REP-i seletuskirja ptk-s 7 on esitatud REP-i elluviimise tingimused. Märkime, et REP-i seletuskirja alaptk-s 7.3.1 on markeeritud vaid osaliselt ptk-s 6 toodud merega seotud meetmed ja seire. Jääb arusaamatuks, miks ei ole toodud kõiki keskkonnameetmeid, millest lähtuvalt on tehtud valik. Kas on nimetatud üksnes kohustuslikud või olulisemad. Palume lisada selgitused ja/või täiendada REP-i seletuskirja ptk 7.	REPi seletuskirja ptk-i 7.3.1 on täiendatud vastavalt ptk-ile 6.
36.	REP-i seletuskirja ptk-s 7 ei ole markeeritud keskkonnaluba. Merekaablite puhul on asjakohane ka keskkonnaluba (või siis meretuulepargi hoonestusluba). Palume see selguse huvides lisada REP-i seletuskirja.	REPi seletuskirja ptk-i 7 on vastavalt märkusele täiendatud.